

Nederlandse spelling en grammatica bij laatstejaarsleerlingen aso en vwo: het verband tussen kennis, attitude en metacognitie

Filip Devos en Paulien Kygnée

Samenvatting

In deze bijdrage analyseren we de attitude (de houding) en de metacognitieve kennis (de zelfinschatting) van laatstejaarsleerlingen aso/vwo (n=362) en leggen we een link met hun (kennis)scores voor Nederlandse spelling en grammatica. Daarnaast peilen we ook naar de attitude en inschatting van leraren Nederlands (n=60). De belangrijkste conclusies zijn:

- (1) de gemiddelde kennisscore stijgt naarmate de attitude positiever is. Leerlingen vertonen een opvallend positievere attitude tegenover spelling dan tegenover grammatica. Dit strookt niet met de maatschappelijke perceptie;*
- (2) leerlingen kunnen zichzelf goed inschatten op het gebied van spelling. Ze overschatten vooral hun kennis van zinsontleding, de component die in de kennistest over de hele lijn het zwakst blijkt;*
- (3) weinig leraren schatten de gemiddelde kennis van hun leerlingen correct in. Ze overschatten vooral de kennis van zinsontleding schromelijk;*
- (4) de meerderheid van de leraren meent dat de spelling- en grammaticakennis de voorbije tien jaar verslechterd is. Voor grammatica blijkt dat te kloppen, maar die perceptie strookt niet met de werkelijkheid voor spelling.*

De resultaten van dit onderzoek zijn maatschappelijk belangrijk, nu de inhoud van het schoolvak Nederlands, in Nederland én in Vlaanderen, ter discussie staat.

1. Achtergrond

1.1. Spelling- en grammaticaonderwijs in Nederland en Vlaanderen

Sinds het einde van de 20ste eeuw ligt de nadruk in de derde graad van het secundair taalonderwijs niet langer op spelling- en grammaticakennis, maar op communicatieve vaardigheden. Dat geldt misschien wel in het bijzonder voor de lessen Nederlands. Ondanks de afwezigheid van zinsleer wordt er wel nog altijd verondersteld dat leerlingen in de derde graad de Nederlandse spelling en grammatica beheersen. Onderzoek van De Vilder (2018) (zie ook Devos en De Vilder, 2019) toont echter aan dat de spelling- en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs er de laatste tien jaar sterk op achteruitgaat. Naast de beperkte tijdsbesteding in de lessen Nederlands aan spelling en grammatica, kunnen ook attitude en metacognitieve kennis, i.e. het zelfinschattingsvermogen, een centrale rol spelen bij het kennisniveau zelf.

De resultaten van de taalttest (De Vilder, 2018) worden hieronder procentueel weergegeven in Tabel 1 en Tabel 2. Onvoldoendes zijn vet gedrukt. We zien dat de bevroegde leerlingen vooral bij grammatica lage resultaten behalen, i.e. de benoeming van woordsoorten en zinsontleding.

Tabel 1 toont aan dat gemiddeld de Vlaamse informanten de eindtermen halen voor spelling en woordsoorten. Leerlingen in een richting zonder Latijn/klassieke talen in atheneum echter hebben moeite met woordsoorten. Zinsontleding vormt voor bijna alle groepen een probleem. Over een periode van tien jaar is de kennis van zinsontleding flink achteruitgegaan.

	Atheneum		College				gemiddeld		
	Latijn		niet-Latijn		Latijn			niet-Latijn	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw		man	vrouw
spelling	60 >	60 >	57 >	53 >	60 >	60 >	53 >	57 >	58 >
woorden	57	59	50	54	57	63	60	57	57
spelling	80 >	87 >	70 >	80 >	83 >	87 >	73 >	77 >	80 >
werkwoorden	78	82	63	68	79	84	87	71	77
woordsoorten	72 >	66 >	38 >	38 >	74 >	70 >	24 >	48 >	54 >
	67	66	29	38	68	72	65	57	57
zinsontleding	70 >	67 >	47 >	53 >	80 >	73 >	33 >	60 >	60 >
	33	42	13	18	63	54	58	36	40

Tabel 1: Gemiddelde scores Vlaamse leerlingen 2008 > 2018
(De Vilder, 2018)¹

Nederlandse leerlingen, zo blijkt uit Tabel 2, halen de eindtermen voor spelling, maar niet voor grammatica. Over een periode van tien jaar zijn de scores voor woordsoorten en vooral zinsontleding drastisch gedaald.

¹ De cijfers '60>57' moeten als volgt gelezen worden: in 2008 scoorde de betreffende informantengroep 60/100 voor het onderdeel, terwijl dat in 2018 57/100 was.

	Atheneum (niet- Latijn)		gemiddeld
	man	vrouw	
spelling	57 >	57 >	57 >
woorden	55	53	54
spelling	63 >	77 >	70 >
werkwoorden	66	68	67
woordsoorten	42 >	46 >	44 >
	38	35	37
zinsontleding	23 >	33 >	28 >
	10	12	11

*Tabel 2: Gemiddelde scores Nederlandse leerlingen 2008 > 2018
(De Vilder, 2018)²*

1.2. Onderzoeksvragen

Dit onderzoek tracht meer duidelijkheid te scheppen over het verband tussen metacognitie en kennis enerzijds, en attitude en kennis anderzijds. Flavell et al. (1995) tonen aan dat metacognitie een belangrijke rol kan spelen in het leerproces. Ons onderzoek kadert binnen de ruimere sociaal-cognitieve theorie van Bandura (Bandura, 1986, 1991), die de notie 'zelfinschatting' ('perceived self-efficacy') ziet als het vertrouwen dat een persoon heeft in de mogelijkheid een taak op een bepaald niveau adequaat te vervullen.

Daarnaast wordt ook de mening van leerkrachten in kaart gebracht: hoe schatten zij de spelling- en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen in, en wat is hun attitude tegenover het spelling- en grammaticaonderwijs?

Volgende onderzoeksvragen worden in deze studie beantwoord aan de hand van een taaltest en een attitudeonderzoek:

- (1) Is er een verband tussen attitude tegenover en kennis van spelling en grammatica bij laatstejaars aso en vwo?;
- (2) Is er een verband tussen metacognitie en kennis van spelling en grammatica bij laatstejaarsleerlingen aso en vwo?;
- (3) Wat is de inschatting van leerkrachten Nederlands op het gebied van spelling en grammatica?
- (4) Wat is de attitude van leerkrachten Nederlands tegenover de huidige spelling- en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen?

---

² 'Atheneum' in Nederland verwijst naar vwo zonder klassieke talen. Leerlingen in een gymnasium volgen Grieks en Latijn. Het is onmogelijk om alleen Latijn te volgen. Verder is ook de religieuze achtergrond van de scholen belangrijk. Behalve roomse en openbare scholen zijn er ook protestantse scholen, refoscholen, islamitische scholen en nog andere. Daar kon in dit onderzoek niet verder op ingegaan worden.

2. Methodologie

2.1. Participanten

De participanten aan dit onderzoek zijn laatstejaarsleerlingen (n=362) uit het Vlaamse aso (n=268) en het Nederlandse vwo (n=94). Daarnaast hebben ook leerkrachten Nederlands (n=60) deelgenomen aan een online bevraging. Ze geven les in het zesde jaar aso (n=33) of vwo (n=27).

2.2. Taaltest en attitudeonderzoek

Aangezien deze studie een uitbreiding is op De Vilder (2018) werd dezelfde taaltest gebruikt, namelijk die van Van Vooren (2008). De spelling- en grammaticatest bestaat uit vier delen: 1) spelling van woorden, 2) vervoeging van werkwoorden, 3) benoeming van woordsoorten, 4) zinsontleding. Daarnaast is er ook nog een enquête die leerlingen bevraagt over hun visie op het gebied van (het belang van) Nederlandse spelling en grammatica en over het inschattingsvermogen van hun eigen kennis van spelling en grammatica. De leerkrachten vulden een online bevraging in die gebaseerd is op het attitudeonderzoek van de leerlingen. De vragen werden verdeeld in twee categorieën: 1) Wat vinden laatstejaarsleerlingen?, 2) Inschatting van laatstejaarsleerlingen. Voor de statistische verwerking van de gegevens werd gebruik gemaakt van SPSS Statistics 24. Statistisch significante resultaten hebben een p-waarde die kleiner is dan 0,05.

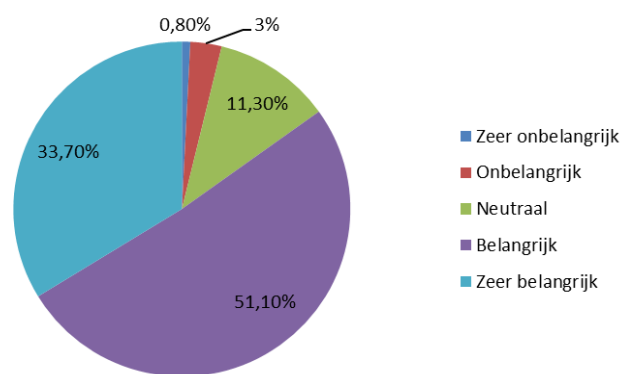
3. Resultaten

Om een antwoord te kunnen formuleren op onderzoeksvragen 1 en 2 worden de resultaten van de taaltest vergeleken met de antwoorden uit het attitudeonderzoek.

3.1. Is er een verband tussen attitude tegenover en kennis van spelling en grammatica bij laatstejaars aso en vwo

3.1.1. Spelling

Wanneer we de antwoorden van de laatstejaars op de vraag of spelling belangrijk is onder de loep nemen, kunnen we stellen dat 84,8 % van de 362 participanten er inderdaad veel belang aan hecht. Bijna 34 % vindt spelling zelfs zeer belangrijk. Slechts een kleine 4 % vindt spelling onbelangrijk. De resultaten worden weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Vinden laatstejaars aso en vwo spelling belangrijk?

Er is geen significant verschil merkbaar tussen Vlaamse en Nederlandse leerlingen, maar de resultaten worden toch afzonderlijk besproken aangezien er statistisch significante verschillen zijn in enkele andere variabelen. Eerst komen de resultaten van Vlaamse respondenten aan bod, daarna die van Nederlandse participanten.

Meer dan 85 % van de Vlaamse participanten vindt spelling belangrijk tot zeer belangrijk. De exacte verdeling van de Vlaamse laatstejaarsleerlingen aso wordt procentueel weergegeven in Tabel 3. We zien dat meisjes meer belang hechten aan spelling dan jongens, behalve bij leerlingen Latijn in athenea. Het verschil bij de variabele geslacht is significant (Mann-Whitney U Test; $p=0,001$). Een ander opmerkelijk verschil is dat leerlingen uit colleges spelling belangrijker vinden dan die uit athenea (Mann-Whitney U Test; $p=0,0001$) en ook leerlingen die Latijn volgen, hechten meer belang aan spelling dan leerlingen die geen klassieke talen studeren (Mann-Whitney U Test; $p=0,021$).

	Totaal	Atheneum Latijn		Niet-Latijn		College Latijn		Niet-Latijn	
		Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Aantal studenten	268	15	23	52	50	8	52	11	57
Zeer onbelangrijk	1,1	0	0	0	0	0	3,8	0	1,8
Onbelangrijk	1,9	0	4,3	7,7	0	0	0	0	0
Neutraal	11,2	6,7	13,1	23,1	14	25	1,9	18,2	3,5
Belangrijk	51,5	73,3	47,8	50	58	12,5	44,2	54,5	54,4
Zeer belangrijk	34,3	20	34,8	19,2	28	62,5	50	27,3	40,4

Tabel 3: Vinden laatstejaars aso spelling belangrijk? (de cijfers geven procenten weer op het antwoord 'ja')

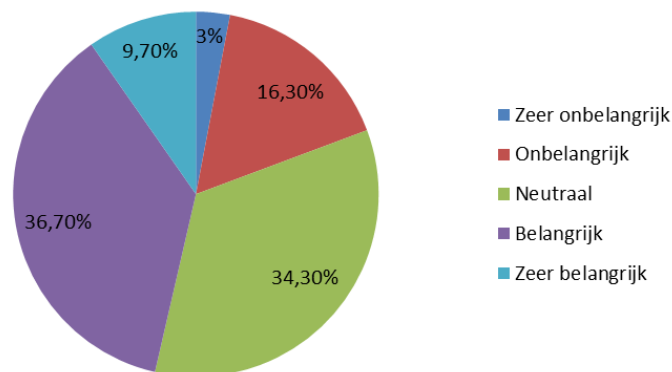
In Tabel 4 zien we dat Nederlandse laatstejaarsleerlingen vwo net als hun Vlaamse leeftijdsgenoten veel belang hechten aan spelling. Meer dan 80 % van de vwo-leerlingen vindt spelling belangrijk tot zeer belangrijk. Er is in Nederland geen significant verschil voor de variabele geslacht.

	Totaal	Atheneum Niet-Latijn en dus niet- Grieks	
		Jongens	Meisjes
Aantal studenten	94	52	42
Zeer onbelangrijk	0	0	0
Onbelangrijk	6,4	7,7	4,8
Neutraal	11,7	13,5	9,5
Belangrijk	50	46,2	54,8
Zeer belangrijk	31,9	32,7	31

Tabel 4: Vinden laatstejaars vwo spelling belangrijk? (de cijfers geven procenten weer op het antwoord 'ja')

3.1.2. Grammatica

Wat grammatica betreft, kunnen we in Figuur 2 zien dat 46,4 % van de laatstejaars grammatica belangrijk tot zeer belangrijk vindt en dat 12,7 % weinig tot zeer weinig belang hecht aan dit onderdeel van het vak Nederlands. Meer dan een derde van de leerlingen neemt een neutrale houding aan. In het algemeen vinden laatstejaarsleerlingen spelling dus belangrijker dan grammatica.

Figuur 2: Vinden laatstejaars aso en vwo grammatica belangrijk?

In Vlaanderen vindt bijna 50 % van de leerlingen grammatica belangrijk tot zeer belangrijk. De resultaten per groep worden procentueel weergegeven in Tabel 5. Net zoals leerlingen uit richtingen met Latijn meer belang hechten aan spelling vindt deze groep grammatica ook duidelijk belangrijker dan leerlingen die geen klassieke talen volgen (Mann-Whitney U test; $p=0,0001$). Daarnaast is ook het verschil in de variabelen geslacht (Mann-Whitney U test; $p=0,028$) en scholengemeenschap (Mann-Whitney U test; $p=0,001$) statistisch significant.

	Totaal	Atheneum				College			
		Latijn		Niet-Latijn		Latijn		Niet-Latijn	
		Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Aantal studenten	268	15	23	52	50	8	52	11	57
Zeer onbelangrijk	0,7	0	0	0	0	12,5	0	0	1,8
Onbelangrijk	15,7	20	0	32,7	22	0	3,8	9,1	14
Neutraal	35,8	20	43,5	38,5	40	12,5	34,6	36,4	35,1
Belangrijk	38,8	53,3	39,1	26,9	36	50	42,3	45,5	42,1
Zeer belangrijk	9	6,7	17,4	1,9	2	25	19,2	9,1	7

Tabel 5: Vinden laatstejaars aso grammatica belangrijk? (de cijfers geven procenten weer op het antwoord 'ja')

Meer dan 40 % van de Nederlandse laatstejaars vindt grammatica belangrijk tot zeer belangrijk en bijna 30 % van de leerlingen benoemt het belang van grammatica als neutraal. Er is geen statistisch significant verschil voor de variabele geslacht. De exacte verdeling van de respondenten wordt procentueel weergegeven in Tabel 6.

	Totaal	Atheneum	
		Niet-Latijn en dus niet-Grieks	Jongens
Aantal studenten	94	52	42
Zeer onbelangrijk	9,6	11,5	7,1
Onbelangrijk	18,1	15,4	21,4
Neutraal	29,8	26,9	33,3
Belangrijk	30,9	28,8	33,3
Zeer belangrijk	11,7	17,3	4,8

Tabel 6: Vinden laatstejaars vwo grammatica belangrijk? (de cijfers geven procenten weer op het antwoord 'ja')

De attitude van de participanten wordt verdeeld over drie categorieën:

- negatieve attitude: spelling en grammatica zijn zeer onbelangrijk tot onbelangrijk;
- neutrale attitude: het belang van spelling en grammatica is neutraal;
- positieve attitude: spelling en grammatica zijn belangrijk tot zeer belangrijk.

Vervolgens wordt de gemiddelde score op de taalttest van elke groep bepaald, om zo een verband te zoeken tussen score en attitude. Uit die vergelijking blijkt dat er een positief verband is tussen attitude en kennis. Laatstejaarsleerlingen met een positieve

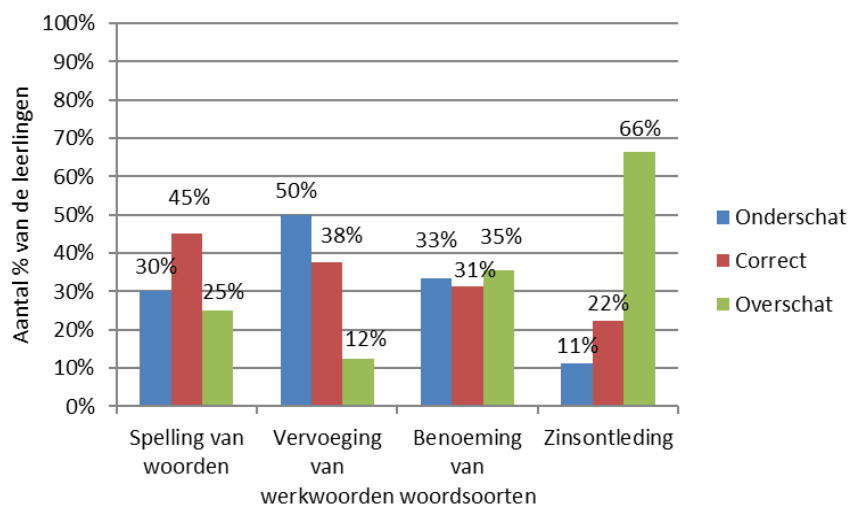
attitude halen op alle testonderdelen gemiddeld een significant hogere score dan leerlingen met een negatieve of neutrale attitude. Bij de spelling van woorden en de vervoeging van werkwoorden is er geen verschil tussen de gemiddelde score van leerlingen met een negatieve en een neutrale attitude tegenover spelling. Bij grammatica is de gemiddelde score hoger naarmate de attitude positiever is.

3.2. Is er een verband tussen metacognitie en kennis van spelling en grammatica bij laatstejaarsleerlingen aso en vwo?

Dit onderzoek definieert metacognitie als ‘de kennis over de eigen kennis’ en richt zich op de metacognitieve kennis: het zelfinschattingsvermogen. Eerst gaan we na of laatstejaarsleerlingen hun eigen spelling- en grammaticakennis correct kunnen inschatten, later wordt er een verband gezocht tussen kennis en metacognitie.

Een inschatting wordt in deze studie als correct beschouwd wanneer die maximaal 1 punt verschilt van de behaalde score, wat overeenkomt met $\pm 5\%$. Een voorbeeld ter illustratie: stel een leerling behaalt 12 op 15 voor een testonderdeel, dan wordt een inschatting van 11, 12 of 13 op 15 beoordeeld als correct. Leerlingen die zichzelf 2 punten of meer hoger inschatten, overschatten zich; leerlingen die hun score 2 of meer punten lager inschatten, onderschatten zich.

Wanneer we de resultaten van de participanten vergelijken met de inschattingen, zien we dat gemiddeld een derde van de participanten in staat is zijn eigen kennis correct in te schatten. Bij de vervoeging van werkwoorden zien we een duidelijke onderschatting, terwijl twee derde van de participanten zich overschat wat betreft zinsontleding. Deze resultaten worden weergegeven in Figuur 3. Daarnaast kunnen we stellen dat meisjes, leerlingen uit colleges en leerlingen die Latijn volgen, zich beter kunnen inschatten dan anderen.

Figuur 3: Inschatting taaltest

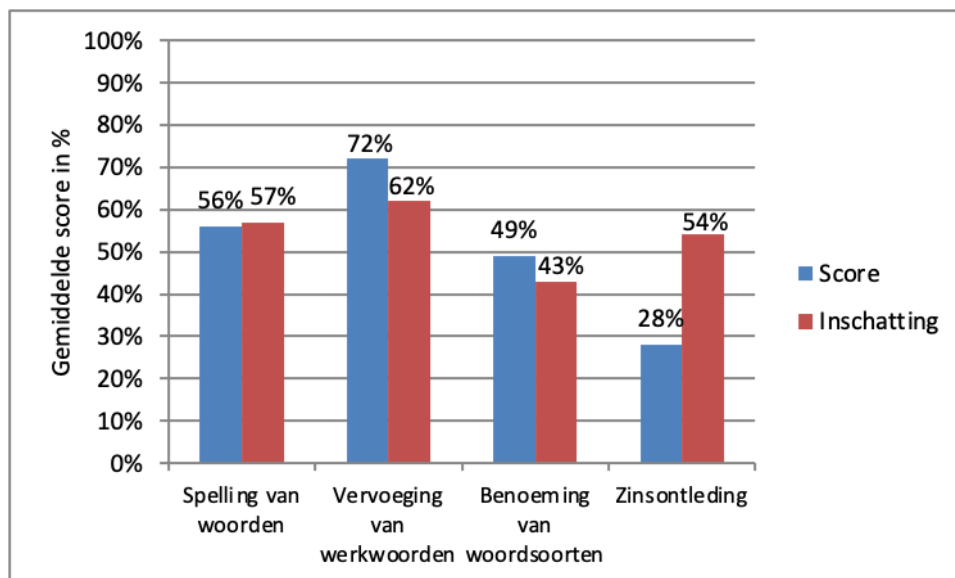
Om een mogelijk verband tussen kennis en metacognitie vast te stellen, worden de gemiddelde scores van elke groep leerlingen bepaald: zij die zich correct inschatten, zich onderschatten en zich overschatten. Uit een vergelijking van de resultaten blijkt dat er een duidelijk verband is tussen metacognitieve kennis en kennis van spelling

en grammatica bij laatstejaarsleerlingen: leerlingen die zich onderschatten, behalen gemiddeld de hoogste scores, leerlingen die zich overschatten de laagste.

3.3. Wat is de inschatting van leerkrachten Nederlands op het gebied van spelling en grammatica?

Via een online bevraging hebben Vlaamse en Nederlandse leerkrachten (n=60) de gemiddelde scores van de leerlingen op de taaltest ingeschat. Wanneer we de gemiddelde scores van de leerlingen vergelijken met de gemiddelde inschattingen van de leerkrachten, zien we dat leerkrachten de woordenspelling (i.e. spelling van niet-werkwoorden) van leerlingen goed kunnen inschatten.

Figuur 4: Gemiddelde inschatting leerkrachten

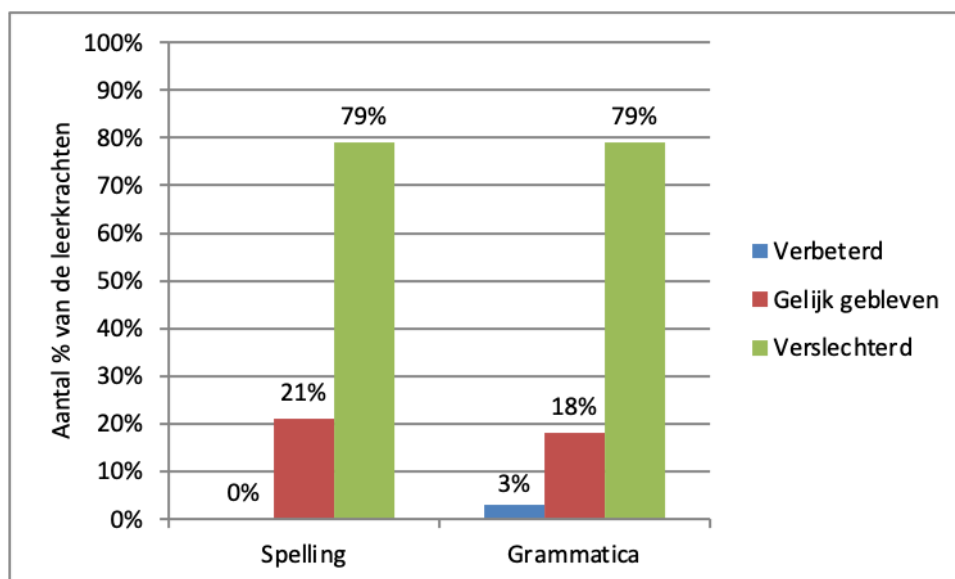
Ook bij het benoemen van woordsoorten hebben ze een behoorlijk goede inschatting gemaakt, al scoren de participanten gemiddeld iets beter dan de leerkrachten Nederlands denken. Wat de vervoeging van werkwoorden betreft, onderschatten leerkrachten de kennis van leerlingen, terwijl de kennis van zinsontleding sterk overschat wordt. Die overschatting is vooral bij Nederlandse leraren groot: 94,5 % overschat de kennis van zinsontleding, terwijl dat bij Vlaamse leerkrachten 74,5% is. Daarnaast vermoeden de leerkrachten een negatieve evolutie in de spelling- en grammaticakennis van hun leerlingen. Bijna 80% van de Vlaamse leerkrachten vermoedt dat de spelling- en grammaticavaardigheden van laatstejaarsleerlingen verslechterd zijn tegenover 2008. De overige leerkrachten stellen dat de kennis gelijk gebleven is. In Nederland meent 93% van de leerkrachten dat de spellingkennis van laatstejaarsleerlingen achteruitgegaan is. Wat grammatica betreft, zijn ze een positievere mening toegedaan: een derde van de leerkrachten denkt dat de spellingkennis de afgelopen 10 jaar niet verbeterd, noch verslechterd is. Deze inschattingen worden bevestigd wanneer we de resultaten op de taaltests uit 2008 (Van Vooren) en 2018 (De Vilder) vergelijken.

3.4. Wat is de attitude van leerkrachten Nederlands tegenover de huidige spelling en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen?

Nadat ze de gemiddelde scores van de leerlingen hadden ingeschat, werd de leerkrachten gevraagd of de kennis van spelling en grammatica van laatstejaarsleerlingen anno 2018 verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven is ten opzichte van 2008 (Van Vooren, 2008). Opnieuw hebben Vlaamse leerkrachten dat gedaan voor Vlaamse leerlingen en Nederlandse voor de situatie in Nederland.

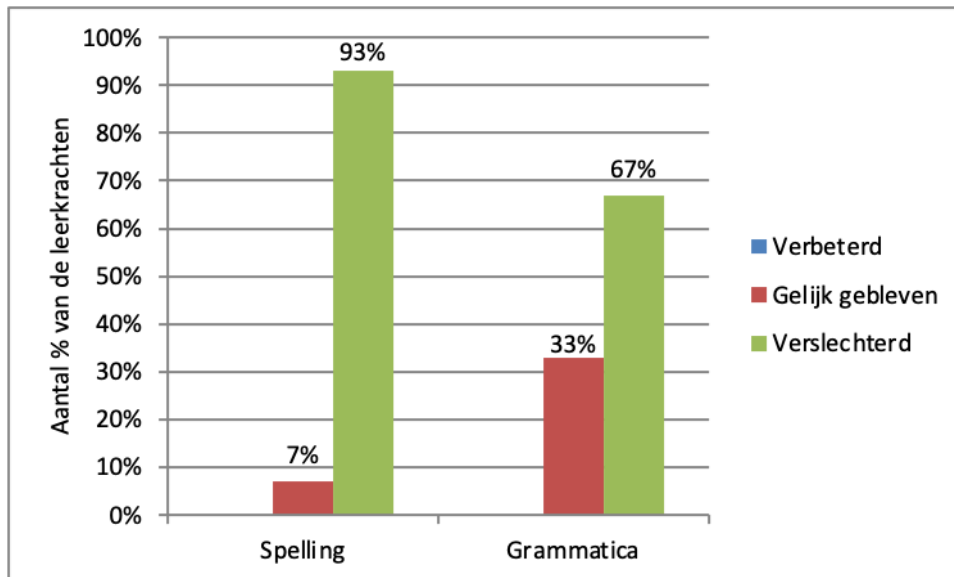
Geen enkele leerkracht, noch in Vlaanderen, noch in Nederland, meent dat de spellingvaardigheid van laatstejaarsleerlingen aso en vwo in een periode van 10 jaar tijd verbeterd is. 75 % meent dat de situatie is verslechterd, de overige 25 % denkt dat er weinig veranderingen te bemerken zijn. De resultaten voor grammatica zijn gelijkaardig, al is er een leerkracht die meent dat de grammaticavaardigheden van laatstejaarsleerlingen erop vooruitgegaan zijn. We bespreken de resultaten van Vlaamse en Nederlandse participanten afzonderlijk.

In Figuur 5 zien we dat bijna 80 % van de Vlaamse leerkrachten vermoedt dat de spellingvaardigheden van laatstejaarsleerlingen verslechterd zijn tegenover 2008. Dat is ook het geval voor de grammaticakennis van laatstejaars. Hierbij kunnen we nog vermelden dat de mening van leerkrachten die lesgeven in colleges positiever is dan die van leerkrachten die voor de klas staan in een atheneum, maar het verschil is niet statistisch significant.

Figuur 5: Vlaamse evolutie spelling en grammatica

93 % van de Nederlandse leerkrachten meent dat de spellingkennis van laatstejaarsleerlingen vwo verslechterd is, zoals wordt weergegeven in Figuur 6. Wat grammatica betreft, zijn ze een positievere mening toegedaan: een derde van de leerkrachten denkt dat de spellingkennis de afgelopen 10 jaar niet verbeterd noch verslechterd is.

Figuur 6: Nederlandse evolutie spelling en grammatica

Bij een vergelijking van de resultaten uit Vlaanderen en Nederland bemerken we dat Nederlandse leerkrachten de evolutie van grammatica positiever inschatten dan Vlaamse leerkrachten. Voor spelling schatten de Nederlandse leerkrachten de evolutie minder positief in dan hun Vlaamse collega's, al is er geen statistisch significant verschil tussen Vlaanderen en Nederland.

4. Conclusie

Deze studie wilde nagaan of er een verband is tussen kennis en attitude enerzijds, en kennis en metacognitie anderzijds. Uit een taalttest en een attitudeonderzoek blijkt dat de gemiddelde score van de participanten stijgt naarmate hun attitude tegenover spelling en grammatica positiever is. Er is dus een duidelijk verband tussen kennis en attitude. Daarnaast kunnen we stellen dat er ook een verband is tussen kennis en metacognitie: leerlingen die zich onderschatten behalen de hoogste scores, leerlingen die zich overschatten de laagste.

Tot slot werd de visie van leerkrachten Nederlands op het gebied van spelling en grammatica in kaart gebracht. Uit de resultaten blijkt dat maar weinig leerkrachten de gemiddelde kennis van laatstejaarsleerlingen aso en vwo correct kunnen inschatten. Verder meent een grote meerderheid van de bevraagde leerkrachten dat de spelling- en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen de voorbije tien jaar verslechterd is. Dat oordeel wordt bevestigd wanneer de resultaten uit 2008 (Van Vooren) en 2018 (De Vilder) vergeleken worden: er is volgens de leerkrachten een duidelijke achteruitgang van de spelling- en grammaticakennis van laatstejaarsleerlingen aso en vwo.

Literatuur

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational Behaviour and Human Decision Processes*, 50, 248–287.
- De Vilder, Judit (2018). *Evolutie van de spelling- en grammaticakennis in Vlaanderen en Nederland. Een experimenteel onderzoek bij laatstejaarsleerlingen aso en vwo*. Ongepubliceerde masterproef. Universiteit Gent: vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie.
- Devos, Filip, Valerie Van Vooren en André Mottart (2016). Secondary-school pupils' metacognition for spelling: much ado about nothing? In: *Edulearn 2016 Proceedings CD*. pp. 6319-6324.
- Devos, Filip en Judit De Vilder (2019), Een replica-onderzoek naar de kennis van Nederlandse spelling en grammatica bij laatstejaarsleerlingen aso en vwo. In: *Tijdschrift Over Taal*, 57. Online op <https://overtaal.be/wp-content/uploads/2019/08/201908Devos-De-Vilder-replicaonderzoek-kennis-Nederlandse-spelling-grammatica-laatstejaars.pdf>.
- Flavell, John H., Frances L. Green, Eleanor R. Flavell, Paul L. Harris en Janet Wilde Astington (1995). *Young Children's Knowledge About Thinking*. Monographs of the Society for Research in Child Development, 60-1.
- Kygnée, Paulien (2018). *Nederlandse spelling en grammatica bij laatstejaars: het verband tussen attitude, metacognitie en kennis. Een kwantitatief en attitudeonderzoek*. Ongepubliceerde masterproef. Universiteit Gent: vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie.
- Van Vooren, V. (2008). *Grammar education in Dutch. Study of the Dutch grammar level in the final year of secondary education in Flanders and the Netherlands*. Ongepubliceerde masterproef. Hogeschool Gent: Departement Vertaalkunde.
- Verdoodt, Matthias en Filip Devos (2016). The influence of metacognition and attitude on spelling competences among college undergraduates. In: *Edulearn 2016 Proceedings CD*, pp. 6314-6318.

Paulien Kygnée studeerde in 2018 af als master in het tolken aan de vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie van de Universiteit Gent. Ze werkt nu als docente Nederlands aan de faculteit Vertalen en Tolken van de UMons.

Filip Devos is hoofddocent Nederlands aan de vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie van de Universiteit Gent. Hij begeleidde Paulien Kygnée bij haar scriptie over het verband tussen metacognitie, attitude en kennis op het gebied van spelling en grammatica.

e-mail: filip.devos@ugent.be en paulienkygnee@hotmail.com